

MKR-SAK 12/03: SPØRSMÅL OM KRIG I IRAK**Saksbehandler: Bjørg Sandkjær**

- Dokumenter:**
- Uttalelse fra ledere i Den norske kirke mot krig i Irak (*tidligere utsendt*)
 - Uttalelse fra europeiske kirkeledere mot krig i Irak (*tidligere utsendt*)

Mellomkirkelig råd vedtok en uttalelse mot krig i Irak på møtet i september 2002, vedlagt som del av protokollen fra dette møtet. Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) har arbeidet med spørsmål om krig og fred over lengre tid, og tok opp Irak spesielt på sitt høstmøte i oktober. Sentrale temaer har vært Norges rolle i Sikkerhetsrådet og i andre internasjonale prosesser, folkeretten og legitimiteten av et eventuelt angrep på Irak, og sivilbefolkningens situasjon, spesielt i forhold til brudd på en rekke menneskerettigheter.

16. januar kom uttalelsen "Krig mot Irak er uetisk, illegitimt og uklokt", undertegnet av generalsekretærene i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd, direktøren for Kirkerådet, lederne i alle de tre rådene, og bispemøtets preses. Uttalelsen var forberedt i Mellomkirkelig råd. Denne har fått stor oppmerksomhet, og har vært med på å legge premissene for den videre debatten om Irak og om norske myndigheters rolle.

Mellomkirkelig råd var en av de første som sluttet seg til "Fredsiniciativet ingen krig mot Irak". Med 167 tilsluttede organisasjoner er dette nå blitt den største norske koalisjonen noen gang. Fredsiniciativet har markert seg med folkemøter og andre markeringer landet rundt, og spesielt som arrangør av demonstrasjonene 15. februar. Det kirkelige engasjementet mot krig har vært sterkt, bredt og viktig, og har blitt lagt merke til.

Mellomkirkelig råd deltok på et møte for europeiske kirkeledere om Irak, og uttalelsen herfra er vedlagt. Denne uttalelsen viser at vårt engasjement er forankret i et bredt internasjonalt kirkelig engasjement.

Mellomkirkelig råd, Bispemøtet, lederforum, Kirkerådet og andre relevante instanser er i løpende dialog om den videre oppfølgingen av dette. Det er viktig å både opprettholde et press mot myndighetene, og å oppfordre til bønn for fred og arbeid med dette i menighetene.

Forslag til vedtak:

Mellomkirkelig råd oppfordrer sekretariatet og KISP å arbeide videre med spørsmålet om krig i Irak langs de linjer som er lagt.

16. januar 03

Ledere i Den norske kirke: Krig mot Irak er uetisk, illegitimt og uklokt

Som ledere i Den norske kirke stiller vi oss avvisende til at det internasjonale samfunn og Norge går til krig mot Irak. Slik vi vurderer situasjonen nå, er krig mot Irak uetisk, illegitimt og uklokt. Med dette slutter vi oss til en bred nasjonal og internasjonal tverrkirkelig og tverreligiøs opinion mot krigstruslene. Vi viser også til tidligere uttalelser fra Mellomkirkelig Råd og en fersk uttalelse fra Norges Kristne Råd.

Uetisk

Krig kan utelukkende forsvares etisk dersom det er absolutt siste utvei til selvforsvar mot militær aggresjon. De forventede lidelser som følger av at en må ty til våpen må være mindre enn ved å la være. Uskyldig tredjepart skal ikke rammes unødig. Disse moralske minstekrav er ikke innfridd i den foreliggende situasjon. Det er ingen tvil om at sivilbefolkningen i Irak lider under dagens styre. Men like klart er det at en krig vil gjøre forholdene verre for uskyldige sivile. FN regner med enorme tap av liv ved en krig, og anslår at en halv million mennesker kan bli drept eller skadd. Det er naivt å bagatellisere de problemer Saddam Hussein representerer. Det ville være enda mer naivt og unnfallende om vi ikke peker på de katastrofale følger en slik krig kan få for sivilbefolkningen i Irak og for andre mennesker i regionen.

Illegitimt

En forkjøpskrig, eller 'preventiv angrepskrig', slik vi her står overfor har ikke dekning i folkeretten. Tvert i mot har en i regi av FN de siste tiår bygget opp en felles forståelse av menneskeretter og folkerett som baserer seg på at all militær aggresjon skal fordømmes og forhindres. Å legitimere et militært anslag før det eventuelt er kommet noe tilsvarende fra Irak, vil kunne rive ned de internasjonale normer som en ellers vil pålegge stridende parter. Det vil kunne skape en presedens med svært uoversiktlige og alvorlige følger for verdensfreden.

Uklokt

Et militært angrep på Irak vil etter alt å dømme ha negative konsekvenser for stabiliteten i hele regionen. Forsøkene på å få til fredsprosesser i Midtøsten står i fare for å lide ytterligere tilbakeslag, stikk i strid med norsk engasjement og politikk i så måte. En krig kan gjøre det enda vanskeligere å bygge opp tillit og forståelse. Denne tilliten er avgjørende i en verden hvor erkjennelsen av felles sårbarhet og gjensidig avhengighet er økende.

Fiendebildene som bygges opp mellom kristne og muslimer nærer opp under konflikten. Fredelig sameksistens mellom muslimer og kristne er allerede blitt avløst av aggresjon og voldsbruk flere steder i Afrika, Asia og Midtøsten. Kirkene i Midtøsten har bedt oss å ta til

orde mot et militært angrep på Irak. De er overbevist om at enhver voldsbruk vil drastisk forverre deres situasjon.

Norske myndigheter må bidra til prosessene i FN med en selvstendig og etisk godt begrunnet posisjon. Et klart mandat fra FN er en nødvendig forutsetning for bruk av militære midler. Men det etiske ansvaret for en eventuell norsk støtte til eller deltagelse i en krig mot Irak kan ikke overlates til andre.

Thor Bjarne Bore, leder, Kirkerådet
Ingrid Vad Nilsen, leder, Mellomkirkelig råd
Oddvar David Andersen, leder, Samisk kirkeråd
Finn Wagle, preses
Erling Pettersen, direktør, Kirkerådet
Olav Fykse Tveit, generalsekretær, Mellomkirkelig råd
Synnøve Brevik, generalsekretær, Samisk kirkeråd

Fra: Sandkjær, Bjørg
Sendt: 12. februar 2003 20:48
Til: Dehlin, Liv Janne
Emne: VS: Uttalelse fra europeiske kirkeledere mot krig i Irak, norsk

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Westermoen, Gunnar
Sendt: 6. februar 2003 10:43
Til: Sandkjær, Bjørg
Emne: PAA NORSK Uttalelse fra europeiske kirkeledere mot krig i Irak

Kirkeledere står samlet mot krig i Irak

Uttalelse fra europeiske kirkeledere samlet til møte i Berlin 5. februar 2003. Kirkenes Verdensråd (KV) inviterte til møtet i samråd med blant annet Konferansen av Europeiske Kirker (KEK)

Som europeiske kirkeledere, og i samråd med regionale kirkelige fellesorgan i USA og i Midt-Østen, er vi meget urolige for at enkelte europeiske regjeringer stadig etterlyser militære aksjoner mot Irak. Som troende ser vi at vår kjærlighet til vår neste forplikter oss til å søke konflikter med fredelige midler. Som kirker ber vi om fred og frihet, rettferdighet og trygghet for menneskene i Irak og i hele Midt-Østen. Slike bønner forplikter oss til å være instrumenter for fred.

2

Vi tar sterk avstand fra at de mektigste nasjonene i denne verden ser krig som et akseptabelt instrument i deres utenrikspolitikk. Dette skaper en internasjonal kultur preget av frykt, trusler og utrygghet.

3

Vi kan ikke akseptere disse nasjonenes uttrykte målsetninger for krig mot Irak. Særlig gjelder dette USA. Forkjøpskrig og bruk av krig for å få endret styresettet i en selvstendig stat, er umoralsk og i strid med FN-charteret. Vi henstiller til Sikkerhetsrådet å holde fast på prinsippene i FN-charteret som setter strenge grenser for legitim bruk av militær makt, og avstå fra å skape negativ presedens og senke terskelen for å bruke voldelige midler for å løse internasjonale konflikter.

4

Vi tror at militær makt er uegnet for å oppnå nedrustning av hvilke som helst masseødeleggelsesvåpen i Irak. Vi insisterer på at FN's nøyte planlagte våpeninspeksjoner blir gitt nok tid til å fullføre sitt arbeid.

5

Alle medlemmer av FN må følge bindende FN-resolusjoner og løse konflikter med fredelige midler. Irak er ikke noe unntak. Vi ber regjeringen i Irak om å ødelegge alle masseødeleggelsesvåpen og forsknings- og produksjonsanlegg som har med dette å gjøre. Irak må samarbeide med FN's våpeninspektører og garantere full respekt for sine borgeres politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle menneskerettigheter. Folket i Irak må gis håp om at det finnes alternativer både til diktatur og krig.

6

En krig ville få uakseptable humanitære konsekvenser; store forflytninger av mennesker, sammenbrudd i infrastruktur, mulighet for borgerkrig og stor ustabilitet i hele regionen. Problemene for barna i Irak og tusenvis av unødvendige dødsfall blant irakere de siste 12 årene ligger tungt over oss. I dagens situasjon understreker vi kjente humanitære prinsipper om vilkårsløs adgang til mennesker i nød.

7

Videre advarer vi mot mulighetene for langsiktige sosiale, kulturelle og religiøse skadevirkninger av en slik krig. Å fortsette å gi næring til den voldsutvikling som allerede preger den regionen vil bare styrke det intense hatet og de ekstreme ideologiene og gi ytterligere næring til global ustabilitet og usikkerhet. Som kirkeledere i Europa har vi moralsk og pastoral plikt til å utfordre fremmedfrykt i våre egne land. Vi må også mildne frykten hos mange i den muslimske verden for at den såkalt vestlige kristenhet vil bekjempe deres kultur, religion og verdier. Vi bør søke samarbeid for fred, rettferdighet og menneskeverd.

8

Alle regjeringer, særlig medlemmene i Sikkerhetsrådet, er ansvarlige for å vurdere kompleksiteten i denne saken. Alle fredelige og diplomatiske midler som kan få Irak til å rette seg etter resolusjonene fra FN's Sikkerhetsråd, er ennå ikke uttømt.

9

Fos oss er det en åndelig forpliktelse, med bakgrunn i Guds kjærlighet til alle mennesker, å advare mot krig i Irak. Gjennom dette budskapet gir vi signaler om solidaritet med og støtte til kirkene i Irak, Midt-Østen og USA. Vi ber om at Gud vil lede de som bærer ansvaret til å fatte beslutninger på grunnlag av nøyte ettertanke, moralske prinsipper og anerkjent jus. Vi inviterer alle kirker til å stå sammen med oss og be for alle som engasjerer seg i kampen for en fredelig løsning på denne konflikten.

Disse deltok på Berlin-møtet 5. februar 2003

Rev. Dr Konrad Raiser, general secretary of the World Council of Churches

Rev. Dr Keith Clements, general secretary of the Council of European Churches

Präses Manfred Kock, president of the Council of the Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD)

Bishop Dr. Walter Klaiber, head of the Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen in Deutschland (ACK) and Evangelical-Methodist Church (Germany)

Rev. Dr Jean-Arnold de Clermont, president of the Protestant Federation of France

Bishop Mag. Herwig Sturm, Evangelical Church of the Augsburg and Helvetic Confessions in Austria

Rev. Thomas Wipf, president of the Federation of Swiss Protestant Churches

Bishop Jonas Jonson, Bishop of the Church of Sweden and **Rev. Kjell Jonasson**, Church of Sweden

Rev. Canon Dr Trond Bakkevig, Church of Norway

Archbishop Jukka Parma, Evangelical Lutheran Church of Finland

Bischof Karsten Nissen, Evangelical Lutheran Church in Denmark

Dr. Alison Elliot, Church of Scotland and Churches Together in Scotland (ACTS)

Rev Arie W. van der Plas, Reformed Churches in the Netherlands and Uniting Protestant Churches in the Netherlands

Archbishop Feofan, Russian Orthodox Church, archbishop of Berlin and Germany

Bishop Athanasius of Achaja, Church of Greece

Rev. Dr. Nuhad Daoud Tomeh, representing the General Secretariat of the Middle East Council of Churches

Dr. Bob Edgar, general secretary, National Council of Churches of Christ in the USA (

James Winkler, general secretary, General Board of Church and Society of the United Methodist Church, USA

Rev. Dr Rebecca Larson, executive director, Division for Church and Society, Evangelical Lutheran Church in America, USA

Mr. Thor-Arne Pröis, director of Action by Churches Together (ACT) International, Geneva

Prost Trond Bakkevig kan nås på tlf. 915 45 650

Informasjon om møtet kan ellers fås fra pressekontoret i Kirkens Verdensråd,

Tel: +41 22 791 6153 / 791 6421

Fax: +41 22 798 1346

E-post: media@wcc-coe.org

Se også nettsidene <http://www.wcc-coe.org/wcc/english.html>

Vennlig hilsen

Gunnar Westermoen

Kirkens informasjonstjeneste